

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 21. Doctrinas & traditiones hominum. Ecclesiæ ceremoniæ sanctæ sunt, tamque necessariæ, vt idcirco illas impugnent hæretici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

§. 21. Doctrinas & traditiones hominum: Ecclesie ceremonie sancte sunt, tanquam necessariae, ut idcirco illas impugnant haeretici.

63 **D**ico tertio: non proscindit Christus ceremonias Ecclesie Sanctas, per ipsam eiusque praesules introductas: quales sunt aquae benedictae: lauatorium, luminaria, lampades in altaribus, ornatus, tapetes in templis, imagines, vestes benedictae, vasa sacra, ceremoniae consuetae fieri in administratione Sacramentorum, item illae, quas corporis exultemus genuflexionibus, prosternationibus, capitis apertionibus, humiliationibus &c. Etenim vult Deus, illi seruiamus, nedum animam sed & corpore, nedum actibus spiritualibus, sed corporalibus. Si quis tibi concederet, campum seu hortum ea obligatione, ut illi ex eo fructus referas, illi solos fructus offerre obligaris: si duos concesserit, non sufficit illi vnus horti fructus deferas, sed vtriusque, Angelis vnicum Deus tribuit hortum: sunt enim puri spiritus, vnde & ab illis actus tantum exigit spirituales: homini vero duos tribuit campos animam & corpus: quisque proprios & ab alio distinctos profert fructus, vtrique Deo sunt offerendi, actus & opera spiritus, & corporis, neutri negligendi. Congruè nos Deus Apostolus dicit domesticos

Ephes. c. 2. Dei: *Estis domestici Dei*, volens illi coniungamus illud Salomonis ex declaratione D. Augustini: *Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus*, *Prou. 31. non timebit domus sua a frigidibus hiuis.* Dei domestici illi sunt, qui in domo eius, id est Ecclesia commorantur; illi duplicibus vestiuntur.

II. Ab illo desumit metaphoram, qui hyemis tempore corpus contra frigoris asperiem vestiturus, duplicibus vitur, vno lineo interiori, seu carbalo, ex quo textitur indusium, altero laneo exteriori. Vestitu illo duplici Dei vestit Ecclesia domestici: *Quasi lana & linum, & operata est consilio manuum suarum.* Linum & Lana. Si solum lineum assumpseris indusium, frigore contabescet, si solum Laneum, laboribus, sordibusque commutrescet. Haeretici sola subucula vestiuntur interiori, opera tantum admittunt cordis spiritualia, & frigore congelantur, extincto calore charitatis, Pharisei tunicam tantum praefulgent exteriori, ceremonijs exterioribus, vnde tantam contrahebant scelerum immunditiam, ut animam depauperentur. Eccle-

I. Similitudo.

Similitudo.

Prou. 31.

sa filij, domestici Dei, duplicibus vestiti: tunica interiori & exteriori, operibus spiritus & corporis, illa namque exteriora, calor interno conseruando, sine quibus refrigerij, auxiliantur.

Natura uedum fructus producere comena, quibus uescaris, insuper & folia, & corticem progenerat, licet vtriusque sis ablaturus, ut patet in pomis punicis, aureis, persicis, &c. his enim fructus in esse conseruantur. Arboris substantia in corde seu medulla later, illam nihilominus duro circumdat natura cortice: hoc enim detracto, medulla seccatur interior, illicque contingit illud Ioelis: *Ficum meam decorticauit Goliath facti sunt rami eius.* Idcirco haec demonis astutia, quò sancta possit extringuere sacramenta, per haereticos durum huic conatur ceremoniarum exteriorum corticem, quibus vitur Ecclesia demoliri. De hoc canit psaltes regius: *Quonia malignatus est inimicus in sancto; Huiusmodi contra Ecclesiam molitur diabolus. Quid agit: Quasi in sylua lignorum securibus excidit iannas eius in idipsum: in securi & ascia decerunt eam.* Conati sunt emittere & infringere portas quasi qui pinus in pinatio securibus excidit: *In securi & ascia.* Quis asciam attolit pinibus excidendis? An securis non sufficit, Ascia cortici detrahendo seruit, hac quippe lignarius vitur: securi truncus prosternitur.

Intendit diabolus suis cum ministris truncos excidende sacramentorum; in eum suum primo fatagit arboris corticem detrahere, ceremonias videlicet exteriores sicisco toties illum tanto impugnat ardore: illis enim ablatis, illico prosterneat arborem, & illud Ieremie licet illi effari, *Non est uia in in uicibus, & non sunt eius in scilicet, solum defluxit: vitis ficusque decutit folia, & confectum omnis exarescet fructus.* Ea de causa natura folijs arbores uestiu, ut fructus seruetur incolomis: quid enim fructus ager ad huc tener, si contra folijs ardotes folijs retus non defenderetur? Procul dubio omnino secatus, & exustus interior: huic igitur folia decerunt, illa disperge, & fructum perdidit. Excedunt de uinea ficus; folia, ser sententiam, actum est de fructibus sancta in Ecclesia ceremonie folia sunt ad ornatum, ut illis factus testus; seruetur fructus, fides (inquam) Sacramentorum, & cultus diuinus, ordo psallendi & orandi in Ecclesia ornamenta frontispicia altarium in quibus missa celebratur, ornatus elegantissimus, liquet haec omnia folia cenferi, sed ut fructus adhuc in fidelium pectore tener seruetur incolomis.

Age, folia discute, & omnium peribit fructus Sacramentorum: & prater hoc aliud nihil præ- tendunt hæretici: similiter ceremoniarum promo- vent spiritum exteriores.

Palterio, & Musicis Elifens, & David vte- bantur quo spiritum ferventius ad Deum exci- tant: *Aperiam in psalterio propositionem meam, dicebat posterior sed ornatu tamen seruumur.* Quid capillis minoris potest esse substantiæ? ni- hilominus illis caluata mulier indicabitur missa turpissima, quam tibi mentis ingereret missa pieræ, si illa sacerdos legeret oreis petasque ad iret instructus, nullo adhibito lumine, nulla cruce, calice, factis vasis, eo modo quo sacrile- gas missas suas celebrant hæretici: quam frigide te moueret eremitarum orationū telisintextū ara- ncatū altari nullo, nullis appensum imaginibus.

Hæc omnia breuiter hoc more D. Th. Totus ex- terior cultus Dei, ad hoc præcipue ordinatur, ut ho- mines Deū in reuerentia habeant. Habet autē hoc humanus affectus, ut ea, quæ communia sunt, & nō distincta ab alijs, minus reuerentur. Ea vero quæ habent aliquā excellentiā discretione ab alijs, magis admirantur & reuerentur. Et inde etiā hominū consuetudo inoleuit, ut Reges & Principes, quos o- portet in reuerentia haberi subditis, & pretiosiori- bus vestibus ornentur, & etiā ampliores & pulch- riores habitationes possideant. Et propter hoc o- portet, ut aliqua specialia tempora, & spectacula tiber- vaculū & specialia vasa, & speciales ministri ad cultū Dei ordinentur, ut per hoc animi hominū ad maiorem reuerentiā adducerentur. Diuina certe doctrina, E contra, quantam in te deuotionē ex- citat templum fumo redolens aromatico, strati- aulæis Babylonicis, musica demulcens animos, totum luminaribus illucescens &c. singulariter autem etiam atque etiam ornatus conueniunt illi quod præ cæteris exortantur & perfidē ne- gant, venerabili scilicet sacramento. Quam apte de sponsa sponsus diuinus diuina: Venter tuus sicut aceruus tritici vallatus lilij. Venter locus est in quo cibus recōditur, & omnium corpo- ris partium disponitur alimentum. Panis Eccle- siæ aceruus est tritici; sanctissimum scilicet Eu- charistiæ Sacramentum, quod ex tritico comp- pinctur: *Adipe frumenti satiat te.* Aceruus tri- tici dicitur: in illo namque, velut in aceruo no- bis tribuitur quidquid Deus habet bonorum celestium, idque tanto cornucopia, ut numquā deficiat in Ecclesia. Verum non nudus par est ut sit aceruus hic, sed floribus circumdatus, li- ljis, auro, serico, gemmis, aulæis. Quam hoc de- cius, ut illis omnibus vestri pingantur lectuli.

Hieron, Baptiū, de Laniāa Tom. 11.

vestrarum depositoria sordium, & in Ecclesijs non fulgeant, Dei domibus vbi sanctissimum nobiscum inhabitat Sacramentum?

Hinc est in propatolo testatur D. Augustin.) 65. *Quid veritas rejicere voluerit, non istas traditio- nes, vltus, & Ecclesiæ ceremonias, sed illas Pha- risæas, diuinæ legi repugnantes: Et enim ille, VI. quæ tales non sunt sed ad diuinæ legis condu- Christus erunt obseruantiam, necesse est obseruentur. No- traditio- stin' quas Christus reprohet traditiones? Illas res repro- scilicet, quæ similes vestræ sunt de monona- bat legi- chia, quibus hostem tuum persequens, sic ut sit adueta- vindicta delictio feuerior, ut tibi censeatur esse rias.*

satisfactum, & respondeant colapho verbera, verberibus spicula arundinea, spiculis arundi- neis homicidium. Quam apte vobis dicere mihi licet: *Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram?* O peruersam homi- num nequitiam vestre Dei legem infringunt traditiones. Virga Moyfi deuorare debet Ægyp- ti virgas maleficorum, non autem ex opposito de quibus egimus alibi. O quantam perfidiam, quod Dei mandata, ob volu- ptatum, & appeti- tum desideria prætereatis, v' carni vestre, ve- ltraque placeatis auaritia Dei leges præuicari- ri heu quantum scelus? Contra protoplastē Adā expostulatis, quod ut Eua placeret, Dei præcep- tum infregerit, nostræ sicut miserij dederit ori- ginem: *Quam multi loquentem audite Bernar- dum: Vsq̄ hodie factum Adam grauitur diuini- cant, & tamen insipienter imitantur. Indignantur aduersus Adam, quod obediit vici uxoris suæ, plusquā Dei, & ipsi quorundā Eua suæ, carnē, vide- licet, audiunt plusquā Deū. Si modo præsentem vi- deremus Adam, in eo articulo positū, ascendentibus cogitationibus in cor eius committari inter precem v- xoris, & præceptum creatoris, nomine clamaremus ad- uersus illum, dicentes: Cauo tibi, miser, vide ne fe- ceris: seducta est mulier, non acquiesca: ei: Vt quid ergo, quoties nos apprehendit tentatio similis non persuademus similiter nobismetipsis? Foras elimi- nentur iustigationes illæ; illæ contra Dei scita ordinationes, cessent istæ traditiones, eradice- namque sunt ipsa veritate teste: *Omnis plantatio Matt. 15. quæ non plantauit pater meus eradicabitur. Ta- 13. lis est illa, quam Saluator noster destruit, & funditus eradicat, quod probat se vermen illum esse de quo cecinit Propheta regius: Ego sum Psal. 21. 7. vermis & non homo. Epist. 40. ad Deo**

Recordare (monet D. Augustin.) hæc explicans verba ad Deo gratias virum in plebe prima- rum, illius vermis, quem singulari Deus crea- uit prouidentia ex rore maturo, ut hederæ radicem

R p p p radicem

In Ps. 70. Cant. VI. Christus

Tract. 5. num. 175.

D. BERN. In Festo omnium SS. Ser. 1.

Matt. 15.

Psal. 21. 7. Epist. 40.

ad Deo

genial.

VII.
Phari-
sæorum
traditio-
nes um-
bra sunt
hederæ.
Iona c. 4. 7

VIII.
Christus
vermis
hederam
rodens.
*Tract. 5.
m. cii.
Eccl. cap.
10. 19.*

radicem corroderet sub cuius umbra Ionas quiescebat. qui unico morsu illam perdidit, sic exauerit, sole super caput Ionæ aestuante: *Parauit Deus vermem, ascensu diuiculi in crassimum, & percussit hederam & exaruit.* O quam umbrosæ Phariseorum traditiones! Illis se contegunt: & suas obumbrant avaritijs, inuidijs, proditijs. Vermis oritur diuinus, rore conceptus purissimæ virginis Mariæ sanguine compositus, opera caloris solis Spiritus S. Vide qualem radicem morsum dentemque insigat, ostendens illas diuinæ legi repugnare traditiones, quo Phariseorum Scilicet arumque detecta fuit peruersitas. Hanc & illas adest et adicaturus traditiones, vt omnino exarescant, de quibus alijs fufus. Et huic materiæ congrue illud Spiritus S. *Radices gentium superbarum arfecit Deus &c. semen hominum non erabitur, hoc quod timet Deum, semen autem hoc ex honorabitur, quod praterit mandata Domini.* Leges attende, traditiones, mores, consuetudines quæ seminantur, num Dei honorem spectent, num ad strictiorem diuinæ legis tendant obseruantiam: quia tales quæ procedunt velut de radice, ex humilitate & obedientia superiorum, securæ sunt obseruari: liberet te Deus ab illis, quas ambitiosa seminat superbia, cæca statuit avaritia: etenim illæ, velut plantæ quas Pater celestis mittit plantauit, cum suis funditus sunt eradicandæ conditoribus.

§. 22. Non quod intrat per os &c. *Ex cora de egreditur quod inquinat, est enim propria peccati causa. sicut quo nec diabolus est, nec concupiscentia peccatum.*

66

His dictis Salua or non quiescit sed data occasione erudit nos, prælegitque primariam totius moralis Theologiæ questionem; vnde oritur peccatum, & quid sit peccatum, & quid non sit: quod dicatur opus bonum, quodue reprobum. Et agit charissimi (loquitur Christus turbæ præfenti:) *Quod intrat per os, hominem non conquinat: quod verò ore egreditur, hoc conquinat hominem.* Questio nodosa, Primò: videtur etenim contraria illi quod lege sua præceperat, quosdam licere carnes comedere, nec tamen his inquinari, quia mundæ censentur: alias vero nequaquam: quia immundæ habebantur. Vnde sic illum audio præcipientem: *Separata mundum ab immundo: hæc inter immunda reputabitur, Charogrillus, lepus, sus, horum carnis non vescemur.* Hunc locum ad-

Ionit. c. 11
47.

ducebant Manichæi (vt refert D. Augustinus) *Li. c. xvij. quo probarent, Deum veteris testamenti, non Adinæ esse eundem, qui noui testamenti: noui nam- tum, que nos docet: Non quod intrat per os, conquinat Manich, hominem: veteris autem omnino contrarium c. 17. adstruit.*

Secundò: nodum habet difficilem, si verba vt sonant intelligantur: & opinatur D. Augustinus *Li. c. xvij. esse fumenda. D. Petrus ceterique Apostoli ca. 11. 16. 109. ad sensum metaphoricum & parabolicum deriuarunt: censabant enim sic nudè sumpta dispositioni diuinæ fore contraria, quæ Deus cibis quosdam vt mundos alios vt immundos esse determinat. Vnde omnium nomine urgebat Petrus: *Domine, ediffere nobis parabolam istam.* Et hoc modo pariter intendebat Adimantus Hæreticus illa declarare, vt refert D. Aug. Atiamen aperit factis hoc Christus explicauit, quod non metaphorice, sed in proprio sensu loqueretur, cū pateat, quod Apostolos reprehensurus, quia illa non vt sonabant, intelligebant, illis dixerit: *Adhuc & vos sine intellectu estis?* Et illa in sensu proprio declarabat, dicens: *Non intelligitis, quia quod intrat per os, in ventrem vadit, & in secessum emittitur. &c.**

His concessis: & verbis proprio sensu sumptis Protagoræ sophisma videtur, quod à D. Augustinus eleganti stylo & ingenio soluitur. *O Domine caelorum, si hominem non conquinat, quod intrat per os, sed quod ex ore procedit, comedendo ergo quid immundum, immundus non ero, idem verò cruciando immundus esse censetur: etenim ille d intrat per os, & hoc de ore egreditur, imò contrarium esse debere sapiens dixerit. Si tantum illud quod per os egreditur, hominem conquinat, quando iterum de- glutio, quod de stomacho ad os proficiet, non habebor immundus eiciens vero, talis esse perhibebor? imò videbitur oppositum. Plura. Domine, sanctam euertere videris velle quadragesimam, & Ecclesia ieiunia, insuper & omnes de abstinentia constitutiones, sicut res ipsa his sibi præualeat hæretici, vt dicant naxias esse, ea obseruare, quæ nobis ab Ecclesia seruanda præcipiuntur, vt certis temporibus, aut diebus non vesci carnis, ouis, lacte, non nisi semel in die sumere refractionem. Nonne vides (inquit) nobis à prima veritate declarari, id quod intrat per os, non conquinat hominem?*

Licet ita sit, quod verba hæc nodum immo- luant Gordianum diuina tamen sunt, & sunt mæ totius continent Theologiæ moralis, & tenent eum